

Uluslara karşı
yazgılarını belirleme
hakkında savunmalıdır!

İŞÇİNİN SESİ

Bütün ülkelerin
proleterleri birleşin!

Kahrolsun
sömürgecilik!
Kahrolsun işçiyi
kapitalizm!

Yıl: 7, Sayı: 132
7 Temmuz 1980

ÇEK-AL SAYFASI

Kıbrıs sorunu

Emine Engin, Yıldırım Gıneli

I

Kıbrıs sorunu nedir?

Kıbrıs sorunu derken "sorun" sözü çeşitli anlamlar taşıdı. İlk başlarda Kıbrıs halkının sömürgecilğe karşı başkaldırışı, burjuva basınında "sorun" olarak adlandırıldı. Ondan sonra, burjuva ulusçuluğunun bölücü etkilerini kullanan emperyalist odaklar, "toplumlararası anlaşmazlık" kışkırttılar. Derken, bu "anlaşmazlık"lardan ve Yunanistan'ın da işe karışmasından yararlanan Türkiye finans-kapitali, 1974 Temmuz'unda Kıbrıs'ı işgal etti. Ve el koyduğu 1/3 lük bölümü sömürgeleştirmeye başladı.

İşgalin üzerinden 6 yıl geçti. Türkiye hükümetleri, hem işgal bölgesinde yaşayan Kıbrıs Türk halkını özümseyebilmek hem de o bölgenin geleceğini sağlama almak için, işgal bölgesinde yaşayan nüfus kadar bir nüfusu da Türkiye'den Kıbrıs'a aktardı. Bugün 20.000'in üstünde asker, yüzlerce resmi ve sivil görevli Kıbrıs'da Türkiye finans-kapitalinin bekçiliğini yapıyor.

Türkiye tekelleri Kuzey Kıbrıs'ın en ucra köşesini bile sömürü ağına aldı. Bununla bağlı olarak Kuzey Kıbrıs'ın hava ulaşımından deniz taşımacılığına, postasından para birimine dek herşey Türkiye devletinin eline geçti. Kıbrıs Türk Federe Devleti, dünya kamuoyuna karşı Kıbrıs'ın federe bir parçası gibi gösterilirken, gerçekte Türkiye'nin bir ili durumuna sokuldu.

Bu Türkiye burjuvazisinin alışlagelmiş taktiğidir. Uluslararası çelişkiler arasında cambazlık yaparak, 35-40 yıl önce Hatay'da da aynı taktiği uygulamıştı. Bağımsızlık, tarafsızlık, "Türklerin hakları"(!) derken Hatay'da birden Türk bayrakları belirdi ve 1939'da Fransa ile pazarlık içinde Hatay Türkiye'ye bağlandı. Burada konumuz Hatay değil ve

öz olarak Kıbrıs'la tam bir paralellik de kuruyor değiliz. Ancak yöntemlerdeki benzerliği görmek, burjuvazinin bugün yaptığını daha iyi anlamak açısından önemlidir.

"Türk soydaşlarımız", "yavru vatan" çığlıkları, "bağımsızlık" tehditleri arasında bugün yapılan, bir yandan Kuzey Kıbrıs'ı Türkiye'ye ilhak etmektir, öte yandan bunu kredi dilenciliğinde v.b. koz olarak kullanmaktır.

Çağımızda hiçbir sorun iki sistem arasındaki savaşımdan kopuk ele alınamaz. Kıbrıs sorunu da öyledir. Emperyalist odakların çıkarları ve buna karşı Sovyetler Birliği'nin, sosyalist ülkelerin önerdiği, birçok ülkenin de desteklediği çözüm söz konusudur: Türkiye'nin Kuzey Kıbrıs'ı işgaline hemen son vermek, Ada'yı tüm yabancı asker ve silahlardan arındırmak, soruna dıştan karışma olmadan toplumlararası görüşmelerle çözüm bulmak ve sorunun uluslararası yönlerinin de uluslararası bir konferansla karara bağlanması.

Ancak, sorunda doğrudan taraf olan bir ülkenin komünistleri olarak bizler, yalnızca bu çözümü bildirilerde desteklemekle ve emperyalizmin Kıbrıs'da güttüğü çıkarları sıralamakla yetinmeyiz. Menşeviklerin yıllardır yaptığı, bir devlet edasıyla bunları sıralamaktır. Bize düşen, aynı zamanda "kendi burjuvazimizi", Türkiye finans-kapitalinin Kuzey Kıbrıs'ı sömürgeleştirme çabalarını sergilemektir. Bunun önümüze koyduğu görevleri açıklamaktır.. Kıbrıs sorununu Türkiye devrim savaşına bağlamaktır. Ancak o zaman, desteklediğimiz uluslararası çözümün gerçekleşmesi emperyalist oyunların bozulması için çalışmış oluruz. Bu yazıda bu soruna böyle yanaşacağız.

II

KIBRIS'IN
KISA GEÇMİŞİ

Kıbrıs sorununu daha iyi anlayabilmek için Kıbrıs'ın kısa geçmişi-ne bakmakta yarar vardır.

Kıbrıs çok eskiden beri doğal zenginlikleri ve özellikle stratejik konumuyla Akdeniz devletlerinin dikka yerini üzerinde topladı. Üle-ke, Akdeniz'deki güçler dengesine göre sürekli el değiştirdi. Cenevizliler, Venedikliler derken 1571'de Osmanlı İmparatorluğu'nun sömürgeleri arasına katıldı. 1878 Osmanlı-Rus savaşları sırasında, Osmanlılar Çarlığa karşı İngiltere ile bağlaşıklık kurdu. Anlaşma uyarınca Kıbrıs geçici olarak İngiltere'ye bırakıldı.

1. Dünya Savaşı'nda Osmanlılar bu kez emperyalist Almanya'nın yanında savaşa katıldı. Osmanlıların bu tutumu nedeniyle, karşı emperyalist cepheye yer alan İngiltere Kıbrıs'ı sömürgeleri arasına kattı. Lozan Antlaşmasıyla Türkiye Kıbrıs üzerindeki hükümler haklarından vazgeçti.

Ada 1959 yılına kadar İngiltere'nin sömürgesi olarak kaldı. 1959'da İngiltere, Türkiye ve Yunanistan arasında Zürih'de bir antlaşma imzalandı. Buna göre Kıbrıs bağımsız bir cumhuriyet oluyordu. Yeni kurulacak cumhuriyetin bağımsızlığına da o antlaşmaya imza atan 3 ülke "garanti" ediyordu.

1960. Londra Antlaşmasıyla da Kıbrıs Cumhuriyeti'nin kurulduğu resmen ilan edildi.

Bağımsızlığın
kazanılması

Kıbrıs'ın bağımsızlığını kazanması uzun bir savaşım sonucunda oldu. Halk arasında sömürgecilğe karşı savaş kıvılcımları daha 1930'larda birikmişti. Öfke, 1931'de kendiliğinden bir halk ayaklanmasına yol açmıştı. Halktaki bu birliğe dayanarak, Kıbrıs burjuvazisinin bir kesimi, Yunanistan burjuvazisinden de destek alarak 1950'de sömürgecilğe karşı savaş başlattı. Gerilla savaşını yürütmek üzere, Yunan generali Grivas ile Makaryos EOKA örgütünü kurdu.

Sömürgecilğe karşı savaş, Enosis belgisi altında başlatıldı. Enosis hareketi, Kıbrıs açısından İngiliz sömürgecilğine karşı ilerici tohumlar taşıyan burjuva ulusçuluğunu da, Yunanistan'ın Kıbrıs'ı ilhak etmeye yönelik burjuva ulusçuluğunu da içinde barındırıyordu. Bu hareket, Kıbrıs bağımsızlık savaşına damgasını bastı. Sömürgecilğe karşı savaş, burjuvazinin hegemonyasında yürüdü.

Sömürgecilğe karşı savaşta işçi sınıfı başı çekecek kadar güçlü

değildi ama yok da değildi. Savaşta aktif katıldı.

Kıbrıs Komünist Partisi 1926'da kurulmuştu. İlegal çalışıyordu. 1947'de legal olarak AKEL kuruldu ve 1944'de Komünist Partisi kapatıldı. Kıbrıs işçi sınıfı 1940'lardan başlayarak sendikalarda da örgütlüydü. Daha 1940'larda PEO'nun-Kıbrıs İşçi Federasyonu'nun-üye sayısı 11.000'e yaklaşıyordu. Sarı sendika SEK'in ise 700 dolaylarında üyesi vardı.

Kıbrıs'da ticaret kesimini tutan bir komprador burjuvazi vardı. Burjuvazinin bu kolu sömürgecilerin yanında saf tuttu. Öte yandan, İngiliz emperyalizminin baskısına karşı kapitalizm daha çok kilise şemsiyesi altında geliyordu. Bu bakımdan anti-sömürgeci hareket içinde kilise ağırlık taşıdı.

Kıbrıs'da kilise büyük bir siyasal güçtü. Bu, tarihsel nedenlere ve onlarla bağlı olarak da ekonomik güce dayanıyordu. 1960'lara gelirken Kıbrıs'daki toprakların %10'u, ekilebilen alanın %20'si kilisenin malıydı. EMA (Kıbrıs Maden İşletmeleri) tekeli vb. kilisenin elindeydi. Kilisenin turizm alanında birçok yatırım, birçok lüks oteli vardı. Kooperatifçilik hareketi de kilisenin denetimindeydi. Kısacası endüstri, tarım vb. dalalarında gelişen kapitalizmi, önemli ölçüde kilise temsil ediyordu. Burjuvazinin bu kolu kiliseyle bağlıydı.

Kıbrıs Türk kesimindeki burjuvazi çok cılızdı. Kompradorluğa aday olma çabası içinde sömürgecilğe karşı savaşta İngiliz sömürge yönetiminin yanında yer aldı. Sömürge'yardakçası Denktaş daha sonra "12'ye Beş Kala" adlı kitabında, "değişen dünya koşullarından habersiz olarak sömürge yönetimini desteklediklerini" söyleyerek, işi masum bir düzeyde geçiştirme, geçmişi küllemek istiyor.

Kompradorluk kapma sevdasıyla sömürgecilerin yanında yer alan, bu yüzden hem komprador Rum burjuvazisiyle dalaşan, hem de bağımsızlık hareketine düşman olan Kıbrıs Türk burjuvazisi, daha 1950'lerde provokasyonlara başladı. Türk emekçileri Rumlardan ayırmak için kışkırtmalara girişti. Sömürgecilğe karşı savaşın enosis belgisi altında yürütmesi, Rum burjuva ulusçuluğu içeriği taşıması ve en önemlisi, bu ulusçuluğun sınıfsal özü gereği Türklerle ulusal baskıya doğru sık sık taşması, Kıbrıs Türk toplumu üzerinde Kıbrıs Türk burjuvazisinin etkisini pekiştirdi. Kıbrıs Türk emekçilerini anti-sömürgeci savaşıma yığınsal katılmaktan uzaklaştırdı, Denktaşların kucağına attı.

Kıbrıs kurtuluş savaşının başını işçi sınıfı çekmiş olsaydı, burjuva ulusçuluğuna karşı koyar, onun dönüp bir başka halkı ezmesine izin vermez, proletarya enternasyonalizmini öne çıkarırdı. Burjuva ulusçuluğu, sömürgecilğe karşı haklı bir öz taşıdığı zaman bile, yine de halklar arasında bölücü etki yapıyor.

İşte Kıbrıs'da güzel güzel birlik-

te yaşayan halkın arasına fit sokulabilmesi burjuva ulusçuluğunun yarattığı bölücü hava temelinde gerçekleşti. Bunu yalnızca emperyalizmin oyunlarıyla açıklayamayız ve burjuva ulusçuluğuna karşı savaşımadan emperyalizmin oyunlarını bozamayız.

Bağımsızlık sonrası

Bağımsızlıktan sonra Kıbrıs'da kapitalizm hızla gelişmeye başladı. Bu bir yandan işçi sınıfını hızla geliştirdi, güçlendirdi. Öte yandan, burjuvazinin iç çelişkilerini azdırdı.

EOKA, sömürgecilğe karşı savaşı Enosis belgisi altında yürüt-müştü. Bağımsızlıktan sonra ise EOKA'nın önemli bir kesimi için artık enosis gündemden gitti. Makaryos'un önderlik ettiği kesim, yine enosis belgisini sık sık kullanıyordu ama artık Yunanistan'a bağlanmayı pek istemiyordu.

Aynı zamanda bağımsızlıktan sonra kapitalizm yalnızca kilise şemsiyesi altında gelişmedi. Kilise dışında gelişen kapitalizm ise kilisenin gücüyle rekabet etmek zorundaydı. Kilise çok güçlüydü. Madencilik, şarapçılık gibi alanlarda tekeldi. Kooperatif hareketi ve bankası onun denetimindeydi. Buna karşılık Kıbrıs Bankası da bir diğer odağı oluşturuyordu ve bu odağın devlet içinde devlet olan kilisiyle çelişkileri günden güne artıyordu.

Böylece bir yandan kilisenin dev gücüne karşı Yunanistan'a yaslanmak isteyen bir burjuva kesim vardı. Öte yandan da EOKA örgütünün enosis hevesi kursağında kalmış bir parçası vardı. Bu iki etkenin birleşmesi temelinde, 1970'de EOKA-B örgütü kuruldu. Yunanistan'daki faşist yönetimle sıkı bağ içinde olan EOKA B de faşist bir nitelik taşıyordu.

1970 sonrasında Rum burjuvazisi içinde bu çelişkiler daha da kızıştı. Kooperatif hareketi canayiyeye önemli yatırımlara girişti. Ayrıca kilise bankacılık alanına da el atmaya kalkıştı. Bunlar Kıbrıs'da hür teşebbüsün tehlikede olduğuna(!) dair salt atışmalara yol açtı.

Kıbrıs Türk burjuvazisi de bağımsızlık sonrasında palazlanmak için dişini tırnağına takmış uğraşıyordu. Rum burjuvazisi güçlü bir rakipti. Bunun için Kıbrıs Türk burjuvazisi kendine özgü, rakiplerinin giremeyeceği bir alan yaratma, yani Ada'yı bölme sevdasına düştü. Bu kez dayanacağı İngiliz sömürge yönetimi yoktu. Genel olarak emperyalizme, özel olarak Türkiye'ye sırtını dayadı. Türkiye zaten yıllardır Kıbrıs'daki "soydaşlarının haklarını"(!) düşünüyordu.

Kıbrıs Türk toplumunun başındaki Küçükler ve Denktaşlar, Türkiye'yle birlikte "toplumlararası anlaşmazlık" kışkırtmaya hız verdiler. Bu arada birçok Türk dev-

rimci, "aziz soydaşlarının" eliyle katledildi. Ardından Rumlar öldürdü denerek "soydaş" edebiyatı döküldü. Rum kesiminde de enosis hevesi kursağında kalan eski EOKA'cılar aynı yönde çalışıyorlardı. Rum burjuvazisinin bir kesimi ve Yunanistan da bunları destekliyordu. Böylece 1963'den sonra iki halkın arasını açma girişimleri yeniden alevlendi.

Görünüşte, "toplumlararası çatışma", gerçekte ise çeşitli burjuva kesimlerin, emperyalist odakların çelişki ve çakarları Kıbrıs'ı bugüne getirdi. 1974'de önce faşist bir darbe yapıldı. Ardından Türkiye finans-kapitali, yurtsever sonra Ecevit'in kumandasında Ada'ya "banış ve özgürlük" götürdü!

Sonuç olarak bir noktayı yeniden vurgulayalım. Ada'da sorun, yalnızca ABD emperyalizmi ve NATO'nun giriştiği bir komplodur diyenler iki toplumun arasını açmaya, yani ABD ve NATO'nun komplolarına yardımcı oluyorlar. Adanın yerli burjuva ulusçuluğuna meydanı boş bırakıyorlar. Bu da emperyalizmin oyunlarına temel oluşturuyor.

Rum burjuvazisinin, ya da Türk burjuvazisinin ulusçuluğuna dokunmadan yapılan "anti-emperyalist" söylemler yabancı burjuva ulusçuluğuna karşı yerli burjuva ulusçuluğuna tutmak olur. İşçi sınıfını böler. Kıbrıs'ın kısa geçmişi, Lenin'in şu sözlerini canlı biçimde kanıtladı: "Proletaryaya hizmet etmek isteyenler, tüm ulusların işçilerini birleştirmeli ve yerli ve yabancı burjuva ulusçuluğuna karşı kararlı bir biçimde savaşmalıdırlar" (Lenin, *Toplu Yapılar*, c.20, s.25). Yerli sözcüğünün altını Lenin çizmiş! Biz de yaşamda çizelim!

III

OPORTÜNİSTLERİN
TUTUMU

1974'de Kıbrıs olayları patladığı zaman Türkiye'yi görülmemiş bir şövenizm seli kapladı. Bu curcuna içinde TKP en ternasyonalist tutumu koydu. Bu tutum Türkiye'de tek kaldı ve ardından gelen yıllar içinde belli bir yarar sağladı. Ancak TKP MK'nın bu tutumu bazı yönleriyle kaş yaptıysa birçok yönüyle göz çıkardı.

Enternasyonalizmle
kuyrukçuluk
aynı kaba sığmaz

Daha işgal olmadan, Kıbrıs'daki darbenin ardından yayınlanan, 17.7.74 tarihli, yalnızca *Yeni Çağ*'da basılan ve her nedense(!) *Attılım*'da yer almayan bir PB Açıklaması vardır. Burada şöyle deniyor:

"Türkiye'de eldeki kısıntılı demokratik hakları daha da budamak, hükümet zor duruma düşürmek isteyen azılı gerici ve işbirlikçi çevrelerin, militarist kılığın harp ve gerginlik psikozundan istifade etmeleri için elverişli bir ortam yaratılmak istenmiştir" (abc).

O tarihte başta Ecevit-Erbakan karması hükümet vardır. Mart 1974'de *Atılım*, bu hükümetten "devrimci bir programın uygulanmasını" istemiş ve bunun için halk yığınları adına hükümete zaman da tanımıştı (*İşçinin Sesi*, sayı: 113-114, R. Yürükoğlu, "Ulusal Burjuvazi Nedir?"). Kıbrıs'ın işgalinin hemen öncesinde de PB'nun başlıca tasası hükümetin zor durumda bırakılmasıdır!

İşgalin hemen ardından yayınlanan 20-25.7.74 tarihli MK çağrısında da aynı anlayış yansıyor:

"Amerikan emperyalizmi, NATO ve Yunan faşist cuntasının Kıbrıs'ta yaptığı hükümet devrimini bir oldu bittiye getirmek için her türlü baskı ve manevralara başvurudular. Türkiye hükümeti başka bir tutum aldı. Türk ordusu Adaya çıkarmaya yaptı. Karşı çıkan Yunan cuntasına bağlı birliklerle Türk birlikleri arasında savaş başladı.

"Türk hükümeti, açıklamasında: "Adaya savaş ve kan götürmediğini", yasal hükümeti geri getirmek istediğini belirtti.

"Türkiye hükümeti, Güvenlik Kurulunda alınan kararların Cenevre Konferansında kabul edilmesi için kesin davranmalıdır. Çünkü bu kararlar hükümetin yapmış olduğu açıklamaya uymaktadır. Türkiye Komünist Partisi, hükümetin ilk yaptığı açıklamasıyla verdiği sözü tutmasını istiyor.

"Türkiye'de 'kurtarmak' sözleri ile Adanın bir kısmına oturmak isteyen gerici çevreler vardır. Bunlar şovenizm duygularını körükliyorlar".

Açıkça söyleniyor ki Türkiye hükümeti Amerikan emperyalizminden, NATO'dan farklı bir tutum almıştır. Ne anlamda farklı? Bunun yanıtı, hükümetin verdiği sözü tutmaya çağırılmasından çıkıyor. Hükümet Ada'ya kan ve savaş götürmeyecek, "verdiği sözü" tutabilecek bir hükümetmiş! Yani hükümet, Amerikan emperyalizmi ve NATO'dan anti-emperyalist anlamda farklı bir hükümetmiş!

Üstelik, hükümet şovenizm duygularını körüklemiyormuş. Bunu yapan gerici çevrelermiş. Hükümetin körüklediği şovenizm değil, anti-emperyalist tohumlar taşıyan türünden ulusçuluk olsa gerek! Öyle ya, hükümet ABD'den ve NATO'dan "farklı" tutum alarak, ezilen Türk ulusunun haklarını aramak(!) için Kıbrıs'a gitti. Söylenmek istenen budur.

Bunlar CHP hükümetinin başka bir ülkeyi işgali ardından söyleniyor! İşgal öncesi hükümete bağlanan "devrimci program uygulama"(!) umutları yıkılmış. Tam tersine neredeyse işgal

"devrimci programın parçası"(!) gibi gösterilecek. İşgal sanki devrimci programın parçası ama onu "devrimci" rayından çıkarmak, Ada'nın bir parçasına oturmak isteyenler var!

Çağrının gerisi de bunlara karşı yazılmış. TKP'nin Ada'ya yapacağı her türlü saldırıya karşı olduğu, Ada'da savaşın durdurulması, NATO'dan çıkılması gerektiği söyleniyor. Çağrı Kıbrıs'ın işgalini bir saldırı olarak değil, askersel karışma olarak niteliyor.

Çağrı eklektik. Hükümeti aklamayla, Ada'nın bağımsızlığını savunana bir görüşü birleştiriyor. Sonuçta öyle bir anlam çıkıyor ki, hükümet öзде haklı, biçimde haksız. Biçimdeki haksızlığı da NATO, ABD emperyalizmi, Yunan faşist cuntasının Ada'da yaptığı darbeyi oldu bittiye getirmek isteyerek körükledi.

Ada'nın işgalini yöneten hükümeti kayıran, Türk ordusu Ada'ya savaş ve kandan başka birşey götürebilmiş izlenimini yaratan bu çağrı, ne kadar savaşa karşı konuşsa da, öзде proleter enternasyonalizmiyle ters düşüyor. Ve büyük bir olasılıkla, enternasyonalist bir uyarı ile kısa sürede rota kırılıyor!

20-25.7.1974 tarihli çağrının yer aldığı *Atılım*'ın baş yazısı çağrıyla çelişiyor. Çağrıdan sonra yazıldığı belli olan başyazıda şöyle deniyor:

"Başbakan yardımcısı Erbakan, Kıbrıs'a yapılan çıkarmanın nereye yönelik olduğunu açıkladı. Adayı 'böleceklerini' söyledi. Bu da yeni değildir. Açıson planında bu da öngörülmektedir. 'Enosis'in ikili uygulanmasıdır. Bu, Adaya asker çıkarırken hükümetin yaptığı 'barış, güvenlik' gibi açıklamaların boş laflar olduğunu tanımlar. NATO'culuk, halklar, ülkeler arasında barış ve güvenlik yolu değildir.

"Başbakanın, çıkarmadan sonra, Amerika'ya, NATO'ya bağılıktan söz etmesi, yardımcısının açıklaması, Sancar'ın kucaklaşması, Demirellerin heyamolası batakçılık, serüvenlik politikasının yürütülmesidir".

Bir iki hafta içinde bu denli yüz geri etmek ve iki çelişik tutumu *Atılım*'ın aynı sayısının aynı sayfasında yansıtmak, doğrusu açıklığın istemeyen türüdür. Sanki bir iki hafta içinde yaşamdan çok büyük dersler çıktı! Sanki Başbakan Ecevit önceleri Amerika'ya, NATO'ya karşıydı da bir anda dönüverdi!

TKP yönetiminin tutumundaki bu 180 derece dönüşten sonra, 14.8.74 tarihli *Orduya Çağrı* çıktı. Bu çağrıda "uniformalı halk çoçuğu asker"le "subay" kavramlarının birbirine karıştırılmasını bir kenara bırakırsak, şöyle deniyor:

"Kıbrıs'a barış ve özgürlük değil, harp ve yıkım götürüldü. Amerikan emperyalizmi, NATO'daki egemen çevreler, Kıbrıs'ı bölmek ve NATO üssü haline getirmek planını hükümet, Genel Kurmay

Başkanı Sancar'ın emrindeki militarist klik eliyle uygulamak istiyorlar. Halka ekmeke, özgürlük veremiyenler omuzuna silah verip harp serüvenlerine sürüklüyorlar. Sikiyönetimle sömürü ve talan düzenini sağlama bağlamaya, istilacı hedeflerle halkın anti-emperyalist kurtuluş hareketini bastırmaya, onu hedefinden şaşırtmaya çalışıyorlar".

"... Mehmetçik memleketine dön!"

14.8.74 tarihli bu çağrının yayınlandığı *Atılım* Eylül 1974 sayısında, "ulusal sorunlarımız nelerdir" başlıklı bir yazı yer alıyor. Yazıda, "burjuvazi... Kıbrıs'a asker çıkarmakla ve bunu saldırıya dönüştürmekle" diye bir söz geçiyor. İlk asker çıkarma saldırı değildi kılıfı altında, kuyrukçu tutum aklıyor. Keskin dönüşler "diyalektik" bir biçimde açıklanıyor: TKP yönetimi saldırı değilken başka, saldırıya dönüştürülünce başka tutum aldı! İyi ama "saldırı değilken" anlayışı bile kuyrukçuluğun, biraz sinsî bir biçiminden başka birşey olmuyor.

Bundan sonraki, 5. Ekim tarihli PB açıklamasında ise, açıkça kuyrukçuluğa takılma olanağı bırakmadığı için hükümete kızgınlık var:

"NATO'ya bağlı kalan Hükümet, Amerikan emperyalistlerinin yayılma planları uğruna orduyu, Birleşmiş Milletler üyesi, bağımsız Kıbrıs devletinin üzerine sürdü. Yeşil Adaya kan, yıkım götürdü, onu böldü. Bu serüvenle Türk burjuvazisi ve hükümeti yeni çelişkiler içine düştü. Dünya halklarının önünde saldırgan olarak boy gösterdi, Birleşmiş Milletler'de sipsivri ortada kaldı".

İlk başta hükümetin NATO'dan, Amerikan emperyalizminden anti-emperyalist (!) anlamda farklı bir tutum aldığı söylenmişti. Şimdi, aynı hükümetin Amerika'nın yayılma planları için çalıştığı söyleniyor. Ecevit hükümeti dünya halkları önünde saldırgan olarak boy göstererek bir çuval kuyrukçuluğu berbat ettiği için kızılıyor.

Kıbrıs'ın işgali sırasındaki ve ondan sonraki yıllarda çıkan *Atılım*'lara şöyle bir göz atmak çok ilginç oluyor, Kıbrıs'a ilişkin cümlelerin, hem de iyi cümlelerin geçtiği bazı yazılar yok değil, var. Ama, örneğin, işgalden sonraki ilk 1 Mayıs belgeleri arasında Kıbrıs'a ilişkin olanı hiç yok. İşgalin yıldönümüne denk gelen, hem de Helsinki Konferansı'na ilişkin 31 Temmuz 1975 tarihli bir MK bildirisi var. Kıbrıs'dan söz edilmiyor.

İnsan düşünüyor. Kıbrıs'ı ordu işgal etti, işgal barışı bozdu, bu da NATO'nun çıkarlarına uygun düşü. Bu yüzden belki barış, ordu, NATO konulu yazılarda Kıbrıs'ın işgaline değinilmiştir diye akla geliyor. Genel olarak barış, ordu, NATO konularında birçok yazı var. Bunların ezici çoğunluğunda Kıbrıs'ın işgaline ilişkin tek söz geçmiyor.

Peki, ordu, barış, NATO konu-

larında Kıbrıs hakkında pek bir söz geçmiyor; İşgal Ecevit hükümeti baştaymken yapıldı; Öyleyse acaba hükümete, Ecevit'e CHP'ye ilişkin yazılarda Kıbrıs'ın işgaline değinilmiş midir? Bu hepten yoktur. Nasıl olsun ki? Örneğin, ana seçim, ara seçim dolayısıyla bir sürü seçim bildirisi var. Bunlarda CHP'ye ya göz kırpmıyor, ya da açıktan destek veriliyor. Doğaldır ki aynı zamanda Kıbrıs'ın Ecevit eliyle işgali unutturulacaktır. Kuyrukça takılabilmek için Ecevit aklanacaktır.

Menşevikler Kıbrıs'ın işgaliyle Ecevit hükümeti arasındaki bağlantıyı unutturuyorlar. Bunun için Kıbrıs konusunda hepten unutturulmuş zorundalar. Bu nedenle ordu, barış, NATO gibi konulara değinirken bile Kıbrıs yok oluyor.

"Yığınlar kendi deneylerinden öğrenirler" sözünün ardına sığınarak devrimci bilinç vermiyor "serüvençilik" diye adlandırılan menşevikler, yığınların ders çıkaracakları deneyimleri de örtbas ediyorlar.

Sözün kısıtı, oportünistlerin kendi benzetmelerini kullanırsak, kuyrukçuluk ve enternasyonalizm aynı kaba sığmıyor. Enternasyonalist tutum, menşeviklerin üzerinde başkasının pantolonu gibi duruyor ve iki de bir düşüyor. Ya Ecevit'in iyi şeyler yaptığını, hükümetin ABD'den NATO'dan anti-emperyalist (!) anlamda farklı tutum aldığını söylüyorlar. Ya, hükümet altında iyidir ama emperyalizmin etkisi altında kaldı da kötü işler yaptı demeye getiriyorlar. Bu kötü işleri ise unutturuyorlar. Oportünistler "ulusal burjuvazi"yi akıyor, ulusçuluk yapıyorlar.

Komünistlik mi, Kemalistlik mi?

İlk bakışta *Atılım*, Kıbrıs konusunda yalnızca CHP'yi, "ulusal burjuvazi"yi akıyor, emperyalizmi ve işbirlikçi teklici burjuvaziyi suçluyor.

Gerçekte ise *Atılım*'ın aklaması teklici burjuvaziyi de kapsıyor. Sürekli işbirlikçi teklici burjuvazi sözleri geçiyor, ama söylenenlerin bütün mantığı yalnızca işbirlikçiliğe göre kurulu oluyor. *Atılım* teklici burjuvaziyi emperyalizmle işbirliği yaptığı için suçluyor. Onun Kıbrıs'a yönelik, sömürgeleştirme gibi, teklici doğasından kaynaklanan kendi öz güdülerini söz konusu bile etmiyor. Sanki teklici burjuvazi "kötü" işler yapmaz, yapsa işbirlikçi olduğundandır.

Atılım'ın bu mantığı, Fransız, İngiliz emperyalistlerini eleştiren, Almanya'nın sömürgelelerini ise geçiştiren, Kautsky'lerinkinin, Almanya'ya İngiltere'yi eleştiren ama Fransa'nın sömürgelelerini geçiştiren Longuet'lerinkinin, vb. aynıdır. Yalnız *Atılım*'ın mantığı Türkiye'nin ulaştığı düzeyde yansıyor. Bir de Türkiye emper-

yalist olsa *Atılım* kimbilir neler diyecek.

Mart 1976'da TKP, YKP ve AKEL imzası taşıyan ortak bildiri- de şöyle deniyor: "Her üç parti, ...

leştirilmeye çalışan Türkiye'nin sürdürdüğü saldırıyı şiddetle yeriyor ve kınıyor". Bu bildiri Nisan 1976 *Atılım*'ında yer alıyor. Türkiye'nin Kuzey Kıbrıs'ı sömürgeleştirdiği fikri bu bildiriyle belirleniyor ve yok oluyor.

Bir başka ülkeye saldırıp, onu sömürgeleştiren ülkenin komünistinin görevi, bunu kendi işçi sınıfı, halkı önünde sürekli sergilemektir. Oportünistler, ülke içinde emperyalizmi sergilemekle yetinmiyorlar. Burjuvaziye yönelttikleri en ağır hakaret emperyalizmin etkisinde kalmak ya da işbirlikçilik oluyor. Oportünistler ülke içinde, burjuvazinin yaptıklarını emperyalizmini sergileme yolunda kullanıyorlar, burjuvaziyi, teknelci burjuvaziyi bile, sergilemiyorlar. Ülke dışına dönünce, ortak bildirilerde vb. ise kendi "enternasyonalistliklerini" sergilemek için burjuvazi hakkında atıp tutuyorlar.

Bu enternasyonalizm değildir, oyundur. Enternasyonalist görevleri yerine getirmeden, rol yapmaktır. *Atılım*'a damgasını vuran ortacı oportünizmin tipik bir örneğidir. Altında ise derin bir ulusçuluk yatar.

Savaş Yolu, *Atılım*'ın ortacı oportünist "ustalığı" içinde dikkatlice koyduğu mantık zincirini, çıplak olarak ortaya çıkarıyor. *Savaş Yolu*'nun ikinci sayısında şöyle deniyor:

"Ekonomik bunalımdan çıkış yolu emperyalizmden bağımsızlaşabilmekten, içerde emperyalizmin işbirlikçisi tekelleri kuşatabilmekten" geçmektedir. Sınıfsal tavrını daha 1974'den bu yana "tekellerin kuşatılması" biçiminde koymuş olan CHP, bu konuda ne yapmıştır? Kendisini tekellerin kuşatmasına izin vermeden başka...

Uluslararası finans kuruluşlarına ve çok uluslu emperyalist tekelere sıkı sıkıya bağımlı bir ekonominin çıkmazı ancak bu bağımlılıklar aşılarak yenilebilir. Bu da anti-emperyalist, anti-teknel bir politika ile olanaklıdır.

Buraya dek söylenenler, *Atılım*'ın yuvarlak tutumu içinden kolayca çıkarılan sonuçlardır. *Savaş Yolu*'ndan ise bu sonuçları çıkarmaya bile gerek yoktur. Sonuçlar apaçık ortadadır. Bu da sağ oportünizmle, ortacı oportünizm arasındaki farktır.

"Bugünün dünyasında, Türkiye gibi bir ülkenin önünde, seçenekler vardır. Tutarlı ve kararlı bir anti-emperyalist politika, "üçüncü dünya ülkeleri" de denen ülkeleri etkileme gücüne, bunlar arasından hammadde kaynakları, pazar olanakları açısından önem taşıyan ilerici rejime sahip ülkelerle yakın işbirliği olanaklarını açmaya elverişlidir. Bunun sadece dış gezilerle ve ahabplık veya dindaşlık ilişkileriyle sağlanamayacağı, tutarlı, kararlı bir dış politikaya ve ekonomi politikasına ihtiyaç gösterdiği ortaya çıkmıştır".

Bu anti-emperyalizm değildir. Bu artık "ulusal burjuva" kuyrukçuluğu bile değildir. Bu, "ulusal teknelci burjuva" kuyrukçuluğu, Türkiye'nin şu bu emperyalist gücün çömezi olmayan bir emperyalist ülke olması özlemidir.

Savaş Yolu'nun anti-teknelcilik dediği, teknelci burjuvazinin belli bir kesiminin kuşatılmasıdır. Aynı yazıda, "emperyalizmin yerli işbirlikçileri ve ortakları olan tekellerin gücünü kırmak"dan söz ediliyor. Yani tüm tekellerin değil, bazılarının kendini değil gücünü kırmak. Yani kuşatmak.

Savaş Yolu'nun "emperyalizm-

den bağımsızlaşabilmek" dediği, büyük emperyalist güçlerin çömezi olmadan, Türkiye'nin kendisinin başmabuayruk bir emperyalist güç olmasıdır. Bunun yolunu gösteriyor: büyük emperyalist güçlere karşı, "ilerici" bir görünümle üçüncü dünya ülkelerine yavaşın diyor. Kuzu postuna girin, pazar olanakları vardır diyor. Sadece ahabplık, dindaşlık ilişkileri yetmez diyor.

"Anti-teknelcilik" yaygaraları altında tekellerarası çelişkilerde saf tutmak. "Anti-emperyalizm" çığlıklarında emperyalist bir Türkiye özlemi!

Savaş Yolu 2. sayısında patavatsızca içeri döküyor. Oportünistlerin yalnızca Amerikan emperyalizmi ve NATO diye konuşmalarının, Türkiye'deki finans kapital oligusunu ise küllmelerinin ardında yatan mantığı açığa çıkarıyor.

Aynı *Savaş Yolu*, 18. sayısında da şöyle hayıflanıyor:

"Osmanlı İmparatorluğu yarısömürge bir imparatorluktu. Emperyalizm tarafından parselenmiştir. Kürdistan'ın durumu Osmanlı despotluğunun bıraktığı mirastır. Osmanlı despotluğunun yıkılışı ile birinci emperyalist paylaşım savaşı sırasında Kürdistan parçalanmış bugünkü konumunu almıştır. Türkiye, Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkıntılarında, emperyalizme karşı kurtuluş savaşı vermiş, politik bağımsızlığını elde etmiş, yeni bir

devlettir.

"Türkiye ile Osmanlı İmparatorluğunun yapısı aynı değildir. Türkiye sömürge edinecek yapıdan uzaktır. Emperyalizm döneminde sömürge edinme şansını yitirmiştir".

Kürdistan konusunda yeni devletin hiçbir suçu yoktur. O Osmanlılardan kaldı. Yeni devlet sömürge edinecek yapıdan uzaktır, bu nedenle Kuzey Kıbrıs'ın işgalinde de böyle bir güdü söz konusu olamaz. Her halde *Savaş Yolu*, sömürge edinme kavramını eski Osmanlı sınırlarıyla somutluyor. Ah bu büyük emperyalistler olmasa....

Türkiye'de teknelci kapitalizm varsa, sömürge (bugünkü anlamıyla) edinecek yapıdan hiç de uzak değildir. Büyük emperyalist güçlerin varlığı koşullarında, kolayca dışa açılmaz. Ancak bu demek değildir ki hiç sömürgeşesi olamaz ya da sömürge edinmek için saldırganlık etmez. Kürdistan iç sömürgeci, Kuzey Kıbrıs'ın işgali ise sömürge edinme yolunda saldırganlığın somut örneğidir.

Savaş Yolu, bu "nesnel gerçekleri göz ardı" ediyor. İlk bakışta çelişik görünen iki yazı, gerçekte birbirini tamamlıyor. Biri emperyalistleşme yolunu gösteriyor. Ötekisi sömürge oligusunu gizliyor. Birinde CHP'ye "anti-emperyalist" görünümü emperyalistleşme planları öneriyor. Ötekisinde, Türkiye'nin bu konuda "katettiği yolu" yığınlardan gizliyor.

Anti-teknelci sözler ardında "ulusal teknelcilik" özlemi! Anti-emperyalist sözler ardında, "emperyalizmden bağımsız"(!) kendisi emperyalist bir Türkiye özlemi! Emperyalizm çağında, teknelci kapitalizmin varlığında, küçük burjuvaların, olmayan "ulusal burjuvazi"ye kuyrukçuluk yapmaları işte buralara varıyor!

Ve bu "ulusal"(!) teknelcilik ve emperyalizm özlemcileri, su başını tutmuşlar *İşçinin Sesi*'ni parti dışı göstermeye çalışıyorlar. Dağdan gelenin bağdakini kovması diye buna derler. İşçi sınıfını kendi partisinden kovmaya kalkıyorlar! Unuttukları "küçük" bir nokta var: Burası Türkiye Kemalist Partisi değil, Türkiye Komünist Partisidir!

Devam edecek

